

То значи да чуварима жена првобитно није било најважније регулисање промета ствари, већ чување жена које су биле предмет купопродаје. Институт пречег права је првобитно регулатор личне и породичне заштите. Требало је штитити жену као својину.

Тек, касније, успостављањем и јачањем државних власти, личне и имовинске заштите сузбија се сакрално право, крвна освета и дозвољава слобода кретања полова. Право прече куповине модификује се као имовински институт. То бива у Црној Гори у 19. и 20. веку, када долази до растакања родовских заједница и измешаности становништа. Код Албанаца на Косову тај процес је још у току.

Ето, то би према казивању обичајних судија међу Албанцима на Косову (Брахим Хоџе из Јуника и др.) могло да послужи као правац објашњења настанка пречег права прибављања некретнина и веза овог института са женом, крвном осветом и заштитом. Јер, по речима Бајрам Хусаја из Шкреља, „Жена је кључ за разумевање основе свих обичаја код Албанаца“.

др Милутин Р. Буричић

Милан Паќ: СУКОБ ЗАКОНА, Београд, Републички завод за јавну управу стр, 296.

Крајем 1982. године изашла је из штампе књига „Сукоб закона“ од др Милана Паќа, професора Правног факултета у Београду (рецензија проф. др Борислава Благојевића). Рад на овој теми, која представља једно од најсложенијих области правне доктрине и судске праксе, мотивисан је жељом да се пружи научни допринос у решавању једне сложене законодавне ситуације која је, за нашу земљу, у многим областима правног живота настала после Устава из 1974. године и доношења низа републичких и покрајинских закона (негде поред савезног, а негде без њега). Истовремено је донето и више посебних закона у којима се дају решења сукоба закона у низу различитих области па је, због тога, по мишљењу аутора „било корисно да се на једном месту обухвате сви ови проблеми, без обзира на диспаратност материје“ (стр. 332). Објективно гледајући, књига је добродошла утолико пре што у оквиру научних дисциплина које обрађују поједине основне гране права, одн. законодавства нема одговарајућих излагања о решавању сукоба закона на унутрашњем плану, а они су не само могући него и реално постојећи тамо где су се појавиле разлике између појединих републичких и покрајинских закона код правног регулисања одређених области. Због тога су ова знања неопходна сваком правнику-практичару који може, иако је врстан познавалац појединих грана права, остати неодлучан у погледу тога које је право меродавно за решење конкретног случаја сукоба закона. Разумљиво је да у овом приказу није могуће изложити сва колизiona правила јер се она разликују од једне до друге правне ситуације. На овоме месту, најопштије, може бити речено само да су та колизiona правила некад садржана у посебним правним нормама или међурепубличким споразумима, док су нека преузета из међународног приватног права или представљају сугестију аутора. Отуда, иако су сва ова колизiona правила изложена у књизи, њихово изналажење мора бити препуштено ономе који непосредно решава одређени сукоб закона.

„Сукоб закона“ представља сложену целину: први део књиге је монографског карактера (од стр. 7—332), а други део садржи неке позитивне прописе о сукобу закона (стр. 333—396). Поред тога, први део књи-

ге има седам поглавља која обрађују сукоб закона у појединим правним областима. Књига започиње излагањем о сукобу закона у сфери кривичног права, затим код управног, имовинског, породичног и наследног права. Иза ових глобалних наслова крије се, у ствари, целокупна проблематика сукоба закона разврстана према специфичностима сваке наведене гране законодавства. Овде није могуће, нити је потребно изложити све поднаслове (којих има преко две стотине), Уместо тога, посебно пажња ће бити посвећена општим својствима ове књиге, њеним одликама које заслужују да се истакну, као и неким критичким примедбама које имају карактер добронамерне сугестије. Први део приказа има више-мање информативни карактер јер се у оквиру њега излажу особености интерног и међународног сукоба закона, као и њиховог решавања. У другом делу приказа биће указано на опште одлике ове књиге.

Прва глава књиге носи наслов „Сукоб закона у кривичном праву (стр. 7—60). Међутим, поред кривичног права у ужем смислу речи (одређивање кривичних дела и санкција), у овом поглављу размотрен је и сукоб закона код друге врсте кривичног неправга — прекршаја (иако би томе могли да се додају и привредни преступи) и код извршења казни, одн. кривичних санкција уопште. Излагања о сукобу закона (у ужем смислу речи) крећу се од неких општих питања, као што је проблем квалификације кривичних дела са међурејубличким и рејубличко-покрајинским елементом (јер је то претпоставка за примену колизионих норми из КЗ СФРЈ), затим, места извршења кривичних дела (пошто је то релевантна чињеница за важење рејубличког и покрајинског КЗ) до сукоба закона код појединих кривичних дела код којих постоје извесне разлике између рејубличких и покрајинских кривичних закона (нпр. у погледу казне, квалификованог облика основног кривичног дела и др.). Сукоб закона код ових дела изложен је у оквиру одређених група кривичних дела — против живота и тела, против слобода и права грађана, против социјалистичког самоуправљања, против части и угледа, достојанства личности и морала, брака и породице, здравља људи, против привреде и имовине, опште сигурности људи и имовине, против правосуђа, јавног реда и правног саобраћаја и код кривичних дела против службене и друге одговорне дужности. Иначе, аутору не може бити стављена замерка што није увек дословно пренео законске наслове неких група кривичних дела јер је он одабрао оне наслове који преовлађују у рејубличким и покрајинским кривичним законима (нпр. кривична дела против здравља људи (1) или, по његовом мишљењу, боље одражавају суштину кривичних дела у оквиру њих (кривична дела против службене и друге одговорне дужности) (2). Међутим, аутору може бити стављен приговор што није дао објашњење за различит број обухваћених кривичних дела у оквиру наведених група. Наиме, код неких од њих обрађен је само мали број дела. На пример, код дела против живота и тела анализиран је сукоб закона код четири кривична дела, иако ова група има тринаест дела. Затим, код кривичних дела против социјалистичког самоуправљања обрађена су само два кривична дела од девет. Аутор, такође, није указао на могућност решења сукоба закона код преосталих кривичних дела код којих, исто тако, постоје разлике између рејубличких и покрајинских КЗ (3), мада се и овде аналогија намеће као модел. Супротно томе, код

(1) У неким КЗ рејублика и покрајина ова група носи наслов „Кривична дела против здравља људи“ (Србија, Црна Гора, Хрватска, Војводина и Косово), а у неким „Кривична дела против здравља људи и човекове средине“ (Босна и Херцеговина, Македонија и Словенија).

(2) Назив ове групе кривичних дела је различит у рејубличким и покрајинским КЗ: „Кривична дела против службене дужности“ (Србија, Војводина, Косово и Македонија); „Кривична дела против службене и друге одговорне дужности“ (Босна и Херцеговина) или „Кривична дела против службене дужности, самоуправних и јавних овлашћења“, (Хрватска и Црна Гора).

(3) На пример, код кривичног дела загађивања човекове средине разлике између рејубличких и покрајинских КЗ постоје у погледу основног дела (у Србији постоји само крив. дело загађивања ваздуха и вода, као и загађивања земљишта), санкције и услова за изрицање условне осуде.

неких других група налазимо скоро сва дела (код кривичних дела против слобода и права грађана обрађено је готово свих шеснаест дела; изостала је само обрада кривичног дела неовлашћеног откривања тајне). Од посебног значаја су излагања која се тичу сукоба закона који настаје због тога што су извесна дела инкриминисана у неким републичким и покрајинским кривичним законима, а у другим нису⁽⁴⁾. Код сукоба закона о извршењу кривичних санкција обрађен је проблем извршења казне (затвора, новчане казне и конфискације имовине) јер, у погледу њега, постоје најизразитије разлике између републичких и покрајинских закона из ове материје (стр. 52). Супротно претходним излагањима, међурепублички и републичко-покрајински сукоб закона о прекршајима није обрађен појединачно по врстама прекршаја него су, уз навођење питања код којих је могућа аналогија са кривичним правом и правом о извршењу санкција, објашњени појмови чије је тумачење претпоставка за правилну примену овог права или су предвиђена правила другачија од оних која важе за кривично право (нпр. орган за прекршаје коме је уступљено вођење поступка примењује своје прописе који важе на том подручју, без обзира да ли је казна њиме одређена строжија или блажа него по прописима осталих република односно покрајина, стр. 59).

Друга глава посвећена је међурепубличком и републичко-покрајинском сукобу закона у области управног права (стр. 61—157). Ту су обухваћени следећи сукоби закона: о лову, риболовству (слатководном и морском), о водама, порезима, доприносима и таксама, занатству, држављанству и пребивалишту, као и привременом боравишту. Разврставање материје у оквиру сваког наведеног наслова је различито јер је прилагођено њеним особеностима. Негде је оно резултат теоријског уопштавања одређене законске грађе — на пример, код сукоба закона о занатству изложене су прво делатности које чине предмет занатства, затим, општи и посебни услови за отварање занатске радње, видови обављања занатске делатности, привремена обустава и престанак занатске радње, да би на крају био обрађен сукоб закона о занатству (стр. 123—139). У неким случајевима, пак, разврставање материје учињено је према појавним облицима одређеног института (код сукоба закона о порезима срећемо порез на наслеђе и на поклон, порез на зграде и осталу имовину итд., стр. 104—123). Особеност ових излагања аутора настала је због тога што постоје посебни закони за решавање сукоба за неке области правног живота обухваћени овим одељком (Закон о примењивању прописа и о решавању сукоба републичких, одн. покрајинских закона у области пореза, доприноса и такса) или посебне одредбе у оквиру општих закона (у Закону о међурепубличким и међудржавним водама и у Закону о држављанству). То је довело до тога да аутор посебну пажњу посвети анализи колизионих норми које су садржане у наведеним законима (стр. 96, 103, 113—116 и др).

У трећој глави обрађен је сукоб закона о имовинским односима, тј. сукоб закона у области промета некретнина, облигационих односа, осигурање имовине и лица, као и превоза железницом (стр. 157—223). Код прве од наведених области изложене су разлике у републичким и покрајинским прописима о промету некретнина, а посебно право прече куповине, уређење одузимања некретнина на којима постоји право својине преко прописаног максимума и право странца да буде титулар стварно-правних односа на некретностима у Југославији. Самосталне целине представљају излагања посвећена решавању унутрашњег сукоба закона о промету некретнина и решавању сукоба закона са прописима других земаља о промету некретнина. Код свих осталих наведених области излагања су, углавном, подељена у две целине: на међурепублички и републичко-покрајински сукоб закона и на међународни сукоб закона (о облигацијама, о осигурању имовине и лица и о превозу железницама).

(4) Тако, кривично дело задовољење похоте пред дететом, као и кривично дело неопуштеног пресађивања делова људског тела, познаје само КЗ Хрватске, стр. 28, 38.

Четврта глава носи наслов „Сукоб закона у области породичних односа и социјалне заштите“ (стр. 223—317). Први део ове главе посвећен је сукобу закона о браку и породици, закона о односима родитеља и деце, усвојењу и сукобу закона о старатељству. У другом делу обрађен је сукоб закона о матичним књигама, а у трећем делу међурепублички и републичко-покрајински сукоб закона о социјалној заштити.

У последњој, петој глави изложен је проблем сукоба закона о наслеђивању (стр. 319—331). Овде је највидније дошла до изражаја аутора концепција о одређеној методологији излагања материје (приказивање разлика у правном регулисању наслеђивања код републичких и покрајинских закона, особеност решавања међурепубличког и републичко-покрајинског сукоба закона, као и сукоба домаћег и страног закона о наслеђивању).

Други део књиге, знатно мањег обима, садржи позитивне законске прописе и конвенције о сукобу закона (стр. 333—396). Њихов редослед прати претходна излагања о сукобу закона у појединим областима права. Отуда, овај одељак започиње изношењем одговарајућих колизионих норми Кривичног Закона СФРЈ, Закона о прекршајима јавног реда, да би у наставку били изложени: Закон о примењивању прописа и о решавању сукоба републичких, одн. покрајинских закона у области пореза, доприноса и такса, Закон о међурепубличким и међудржавним водама, Закон о држављанству СФРЈ, Закон о решавању сукоба закона и надлежности у статусним, породичним и наследним односима, Закон о основним својинско-правним односима, Закон о облигационим и основним материјално-правним односима у ваздушној пловидби, Закон о поморској унутрашњој пловидби, Закон о облигационим односима и Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља у одређеним односима. Треба нагласити да су неки закони дати у целини, а да су код других, што је и разумљиво, изложене само колизионе норме. Овај део књиге садржи и две конвенције: Конвенцију о закону који се примењује у случајевима одговорности произвођача за своје производе и Конвенцију о закону који се примењује на саобраћајне незгоде.

Осврћући се на опште одлике књиге, може се, пре свега, рећи да је у њој испољена доследност концепције аутора код излагања материје — приказ правног регулисања одређене области у републичким и покрајинским законима, указивање на разлике између њих у томе, као и разматрање проблема сукоба закона. Понекад овом редоследу претходе општа излагања која представљају малу студију о одређеном институту од чијег тумачења зависи примена одређених закона. Запажена су таква излагања аутора нарочито код држављанства (стр. 139), пребивалишта (стр. 149) и др. Треба нагласити да су код сваке од наведених целина поштовани одређени захтеви. Тако је правно регулисање неке области редовно праћено подацима о времену доношења појединих републичких и покрајинских или савезних закона, као и конвенција (нпр. Закона о извршењу кривичних санкција, стр. 51; Закона о прекршајима, стр. 58; Закона о ловству, стр. 62; Закона о порезима, стр. 104; Конвенције о закону који се примењује на саобраћајне незгоде, стр. 167. итд.). Што се тиче разлика које постоје код правног регулисања појединих питања у републичким и покрајинским законима из одређених области, оне су приказане до детаља (нпр. рок у коме се мора поднети пријава и одјава пребивалишта, стр. 153; стручња спрема радних људи у заједничкој занатској радњи, стр. 129 и др.). Ту није било никаквог компромисног избора од стране аутора, него је он савесно приказао разлике код свих анализираних области, а оне су редовна појава, док је једнодушност између републичких и покрајинских закона изузетак(5). На тај начин

(5) Таква једнодушност постоји, на пример, у томе да је за изградњу нових, реконструкцију и уклањање постојећих водопривредних објеката потребна водопривредна сагласност, стр. 94.

аутор је указао на корене међурепубличког и републичко-покрајинског сукоба закона код следећих питања: код одређивања водних подручја (стр. 90), пореза на наслеђе и поклон (стр. 106), обавезе пријављивања пребивалишта малолетног лица (стр. 154), права прече куповине на некретностима (стр. 158), код сродства по тазбини као брачној сметњи (стр. 233), усвојења (стр. 233), надлежности за вођење матичних књига о чињеницама рођења, брака и смрти у иностранству (стр. 291) и многих других. Поред тога, аутор је у неким случајевима указао и на специфичне узроке сукоба закона који, у односу на њихов општи узрок — различито правно регулисање неког питања, представља допунске узроке у појединим областима (нпр. чињеница да су рибарска подручја често пресечена републичким и покрајинским границима, стр. 75). У оквиру ових излагања рељефно је издвојен каталог питања у погледу којих је могућ сукоб закона. Међутим, поред указивања на узроке сукоба закона, аутор је на одговарајућим местима објаснио и разлоге одсуства таквог сукоба (тако у области правног регулисања заштите од поплава, ерозија и бујица долази до изражаја солидарност, сарадња и сложено учешће у одбрани од заједничких невоља, стр. 101). Самом решавању сукоба закона посвећена је, што је и разумљиво, посебна пажња. Прилагођавајући своја излагања конкретной правној ситуацији (постојању или одсуству кодификованих колизионих норми за решавање сукоба закона у одређеној материји), аутор је негде анализирао саме колизионе норме, негде је потражио аналогiju за решење сукоба закона у међународном приватном праву, а тамо где постоје правне празнине предложио начин за њихово превазилажење.

Аутор је дао корисна тумачења закона, а она су у овој области двојака: једна се тичу основних закона (нпр. члана 3. КЗ СФРЈ и чл. 522, одн. 523. Закона о кривичном поступку, стр. 56), а друга тумачења се односе на колизионе норме које су садржане у тим основним законима или у посебним законима који регулишу питање сукоба закона у одређеној правној области. Таква излагања су, понекад, окончана критиком законских одредаба (на пример, оних које у републичким и покрајинским законима на различит начин регулишу право лова странаца, стр. 69), као и предлозима *de lege ferenda* (тако, појам боровишта није прецизно одређен, иако су у питању савезни прописи, па је нејасно да ли се ради о привременом боровишту или обичном боравку, стр. 60). Напазимо, исто тако и критику неких колизионих норми (нпр. критика члана 20. ЗМПП који, поред осталог, предвиђа да је код уговора о купопродаји меродавно право пребивалишта, одн. седишта продавца јер је то супротно тежњи сваке земље да прошири примену свог права, као што не одговара ни интересима наше земље која више увози, стр. 179). Запажена је и критика колизионе норме из чл. 1105. Закона о облигацијама (који обухвата унутрашњи сукоб закона код облигационих односа који су повезани и са страном земљом) јер изложена решења нису прецизна, а уопштавања и диференцирана колизиона решења према приоритету могу унети правну несигурност (стр. 176—177).

На више места у књизи указано је на правне празнине код регулисања одређених области. На пример, у Закону о међурепубличким и међудржавним водама (стр. 343) није обухваћено решење случаја када заинтересоване републике не постигну споразум о основама режима вода на водотоку пресеченом републичком границом (стр. 92). Правна празнина јавља се, затим, код облигационих односа који су повезани и са страном земљом када се не може утврдити најближа веза са правом једне републике или аутономне покрајине (стр. 177). Понекад је дато и образложење за настанак правне празнине (нпр. зашто прописи о рибарству, за разлику од прописа о лову, не садрже одребе о накнади штете и друге имовинско-правне одредбе, стр. 86). Међутим, скоро увек су дати предлози како да се поступа у случају постојања правне празнине. Примере правних празнина са сугестијом њиховог превазилажења налазимо у излагањима о примени права код статусних и

наследних ствари републичких „апатрида“ (стр. 148); као и код водопривредне сагласности или водопривредне дозволе за воде у чијој су близини границе друге републике, одн. аутономне покрајине (стр. 97) итд.

Слично праваним празнинама, аутор је констатовао и одређене празнине у научној обради појединих питања. Наука, је, наиме, запоставила проучавање одређених правних области које, по своме значају у свакодневном животу, као и због своје сложености то заслужују (нпр. у нашој земљи није посвећена довољна пажња водном праву, стр. 88). Због тога је и разумљив предлог аутора да би било корисно да се у теорији или у посебним прописима утврде јединствени појмови и категорија (нпр. појам извршења прекршаја у области лова, стр. 65). Јер, задатак теорије је да заузме одређене ставове не само код стварних, него и потенцијалних сукоба закона; дакле, не само тамо где су сукоби закона чести и редовни, већ и у области где се могу само изузетно очекивати (као што је код кривичног дела недопуштеног пресађивања делова људског тела, стр. 38).

На одговарајућим местима у књизи извршена су поређења са правилима решавања сукоба закона који важе у међународном приватном праву. Тако, „ако се упореде колизиона решења на унутрашњем и међународном плану код облигационих односа са елементом иностраности и са међурепубличким односно републичко-покрајинским елементом, може се запазити следеће: нема битних разлика у начелима и методологији колизионог решавања“, стр. 168. Аутор је, такође, указао и на суштинске разлике између решавања међународног и унутрашњег сукоба закона код неких појава. На пример, у међународном приватном праву установа изигравања закона је једна врста заштитне мере и инструмента којим се обезбеђује остварење циљева постављених у домаћем правном систему, док се у односима са међурепубличким и републичко-покрајинским елементом не би могло позивати на изигравање закона (стр. 234—235).

Посебну вредност књизи даје полемика аутора са протагонистима неких теоријских схватања о низу спорних питања. При томе, он не избегава да да и сопствени став или да допуни аргументацију за мишљење које му се чини прихватљивим. У тој погледу издвајају се по своме значају излагања која се односе на проблем места извршења појединих кривичних дела као релевантне чињенице за важење републичког или покрајинског КЗ (стр. 9, 11, 16, 23. и др.), интензитета повезаности правног односа са другим правним подручјима (стр. 168), „колизионо-правне“ воље странака (стр. 171) итд. Овоме треба додати и суптилне анализе одређених института, као и правила за решавање сукоба закона (нпр. оправдање за одступање од правила *lex rei sitae* и примену посебног правила за ствари у превозу, стр. 165), као и дефинисање неких појмова (нпр. право лова, стр. 66). Одлика о којој је реч опстаје упркос томе што је неке ставове аутора могуће и оспорити (нпр. веза коју је успоставио између постојања кривичног дела и места покретања кривичног поступка, тим пре што је КЗ СФРЈ изричит и јасан у том погледу — чл. 110. ст. 1., стр. 10).

Књига обилује интересантним примерима који илуструју проблем сукоба закона и постављају питање меродавног права за његово решавање. Такве примере срећемо нарочито код сукоба закона у кривичном праву (стр. 7, 9, 17, и др.), код једностране изјаве воље (стр. 175—176), у области социјалне заштите (стр. 318) итд.

У књизи су изнети неки ставови које би требало да зна сваки правник јер су они део општег правног образовања. Такве природе је, на пример, констатација да „права и обавезе између република не могу излазити из оквира који постављају међународне обавезе СФРЈ и да одредбе међународних уговора имају карактер *lex specialis*, а да се примењују на исти начин: као савезни прописи који уређују материју из законодавне надлежности федерације“ (стр. 93). Практичарима ће, тако-

ће, користити сазнање да међународни сукоб закона не може да се реши унутрашњим изворима права када је реч о прописима јавно-правног карактера, с обзиром да они имају територијално дејство (стр. 114). Штета је само што овакве, као и друге сличне идеје, нису довољно наглашене у тексту нити су видљиво издвојене, па су се изгубиле у обиљу осталих података.

Образовању сваког правника доприноси и она излагања која прате поједине институте историјски и упоредноправно. Историјски прилаз налазимо као *domicila* (стр. 149). У оквиру упоредноправних излагања приказана је, истина само код појединих института, правна пракса, правна доктрина или законодавство других земаља (Француске, стр. 185, 293; Швајцарске, стр. 167, 186; Велике Британије, стр. 192; Немачке, стр. 89, 194, 293, Јапана, стр. 194. итд.).

Од посебног значаја је преглед праксе домаћих судова о примени одређених института (о праву странца да буде титулар стварно-правних односа на некретнинама у Југославији, стр. 163; затим, о томе ко је дужан да исплати накнаду кад је штету проузроковало моторно возило регистровано и осигурано у иностранству, стр. 205. и др.).

Највећу практичну, али и теоријску вредност имају они ставови аутора који се непосредно односе на решење међурејубличког и рејубличко-покрајинског сукоба закона било да они указују на аналогију са правилима међународног приватног права (нпр. за утврђивање и доказивање пређутне воље странака код облигационих одоса, стр. 172), било да указују на потребу његовог рејублисања савезним прописима (код питања које право треба да важи за одлагање казне; затим, да се све колизионе ситуације у области водопривреде уреде нормама федерације, стр. 103. и др.). У оквиру ових ставова изложени су и неки који имају карактер предлога *de lege ferenda*. Тој категорији припада сугестија за измену чл. 108. КЗ СФРЈ, како би се нашој земљи омогућило гоњење неурачунљивих лица која су учинила кривична дела у иностранству (стр. 55); затим, критика колизионе норме из чл. 29 ст. 1, ЗМПП у којој се говори о меродавном праву за правни однос који је настао, био очекиван или претпостављен, иако је беспредметно утврђивати меродавно право за правни однос који се очекује или претпоставља (стр. 194).

Најзад, стил којим је писана књига „Сукоб закона“ високих је квалитета како у литерарном, тако и у стручном погледу. Појмови су јасно изложени, теоријски ставови образложени што, посамтрано са педагошког становишта, представља значајну одлику сваког учила.

Оцењујући књигу у целини, можемо рећи да је она двоструко вредна. Она има, првенствено, велики значај за судску праксу јер пружа решења за многе ситуације у којима настаје конфликт закона. Сама чињеница да у нас, по речима аутора, „не постоји јединствени систем решавања сукоба закона, да је практичних искустава мало, да су прва колизиона правила донета пре неколико година, а да конвенције и закони који су у том циљу у последње време донети стварају нове проблеме пракси и захтевају нова знања“ (стр. 5, 332), казују колика је била потреба за оваквом једном књигом. За похвалу је и то што је књига изашла из штампе одмах по доношењу Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља у одређеним односима, а пре његовог ступања на снагу (1. јануара 1983. године). С друге стране, књига проф. Пака створила је добру основу за развој посебне научне дисциплине чији би предмет изучавања био међурејублички и рејубличко-покрајински сукоб закона. У том светлу сагледана, реална је нада аутора да „трасирање пута за доношење колизионих решења представља пионирски рад који ће бити анализиран не само у нашој доктрини, него и светској“ (стр. 58). Треба рећи да је аутор овим радом знатан део тога пута већ прешао.